

עלון שבועי נחלת שדה

חידושי תורה בדרך הדרוש והאגדה על פרשת השבוע

מאת מחבר סדרת הספרים "נחלת שדה" על התורה והמועדים

ערש"ק פרשת בראשית תשע"ג שנה ב' גליון 62
לתגובות/הערות/דרשות והרצאות ניתן לפנות לטלפון – 050-4145482,
[ניתן לקבל את העלון במייל chagitben@neto.net.il](mailto:chagitben@neto.net.il)

הנושא: גילוי מלכותו יתברך על ידי האותיות בסדר תשר"ק

שהשתמש בשמותיו של הקב"ה וברא גולם. אמר לו בן סירא: מה אעשה כבר בראתי את הגולם ואיני יכול לבטלו? ענה לו הנביא ישעיה: תן דעתך על כל צירופי הקודש שעשית כדי לברוא את אותו גולם, אבל הפעם במקום לצרף מהתחלה לסוף, תעשה הפוך - מהסוף אל ההתחלה, ואז יתבטל הגולם ויחזור לעפרו. ואמנם כך עשה בן סירא, אמר, את צירופי שמות הקודש שבהם ברא את הגולם בצורה הפוכה, וביטל את הגולם.

לפי"ז אומר השבט מישראל, בזמנו של הנביא ישעיה היתה לרשעי ישראל ידיעה גדולה בשמות הבורא ית"ש, והיו יודעים אותם רשעים לצרף אותיות וכך לברוא במו ידיהם גולם, והיו אותם רשעים מתפארים ומפרסמים ברבים שבראו גולם והם כאלהים יודעים לברוא בני אדם.

לכן אמר הנביא לאותם רשעים: "הגידו האותיות לאחור ונדעה כי אלהים אתם", כלומר, את צירופי שמות הקודש שעשיתם בשביל לברוא את הגולם, תעשו עכשיו לאחור בצורה הפוכה, ואם בכל זאת לא יתבטל הגולם "ונדעה כי אלהים אתם". כי רק בריאה של בורא עולם לא מתבטלת גם כאשר מצרפים את צירופי שמות הקודש למפרע.

על פי זה מבאר רבינו יוסף חיים את דברי הגמרא בסנהדרין שם, שמספרת על רבא שברא גולם על ידי ספר היצירה, ושלח אותו לרב זירא, כשראהו רב זירא דקא משתעי בהדיה ולא הוה קא מהדר ליה, אמר ליה: "מן חבריא את, הדר לעפריך". ומסביר רבינו יוסף חיים, נראה כי רב

"בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ".

יש לדקדק שבפסוק זה נרמזת מילת "אמת" פעמיים, אלא שבתחילה נכתבה למפרע: "בראשית ברא אלהים" סופי תיבות אמת למפרע. ומוסיף ואומר: "ברא אלהים את" סופי תיבות אמת ביושר. וצריך ביאור.

רבינו יוסף חיים בספרו בן יהוידע (עמ"ס סנהדרין סה:) מביא, שהנביא ישעיה אומר לישראל (מ"א, כ"ג): "הגידו האותיות לאחור ונדעה כי אלהים אתם". שואלים המפרשים, מה כוונתו של הנביא, כיצד על ידי שהם יגידו את האותיות לאחור נדע ש"אלהים אתם"?

ומביא בשם ספר שבט מישראל (תהילים פרק כ"ח) שמבאר על פי מה שכתב הילקוט ראובני פרשת בראשית, שבן סירא וולדיעה מיהו בן סירא כותב רבי יצחק למפרונטי בספרו פחד יצחק (מערכת בן בתו דף ל ע"א) כתב וז"ל: ובן בתו של אדם שנתעברה באמבטי מאביה, אינו ממזר, וזהו בן סירא שהיה בן בתו של ירמיהו, והיה בנו, כי ירמיהו היה מוכיח את ישראל על שהיו רוחצים באמבטי ומוציאים זרע לבטלה, ותפסו את ירמיהו והכריחוהו להכנס לאמבטי ולהוציא זרע, ואח"כ נכנסה שם בתו לרחוץ עצמה, ונבלע בה הזרע, ונתעברה ממנו וילדה את בן סירא שהיה חכם גדול. ע"כ. ויעוי בחלקת מחוקק (אעה"ז סימן א' סק"ח) שמסיק, כי מי שנולד מאמבטי הוא בנו לכל דבר ומקיים בו מצות פריה ורביה. ובן סירא ברא גולם על ידי צירופי כ"ב אותיות התורה, והנביא ישעיה בא והוכיחו על

זירא היה יודע לברוא אדם על ידי צירוף ידוע, וכשנתברר לו כי אדם זה נברא מספר היצירה, מאחר שלא היה יכול לדבר, אז הזכיר עליו צירוף שנברא בו למפרע, ועל דיי זה שב לעפרו ונתבטל לגמרי, והגמרא הסתירה הענין, ורק רמזה זאת כשאמרה "דאמר ליה טוב לעפרך", תיבת לעפריך בהפוך אתוון לערפין לשון עורף, רוצה לומר שוב לאחור על ידי הצירוף שמכוין בו לאחור.

על פי זה יבואר ענין מילת אמת שנאמרה למפרע בתחילת הפרשה, שכן פרשת בראשית עניינה לחזק את היהודי באמונה בה, ושמה ישאל והרי רואה אני אנשים אשר בוראים יודעים שמות הקודש ועל ידם בוראים גלמים, על כך באה התורה ומשיבה, על ידי צירוף שם אמת למפרע, היינו אמור לאותם אנשים אשר מצליחים לברוא גלמים ולהכחיש את מלכותו יתברך, שיאמרו את צירוף שמות הקודש בצורה הפוכה, האם גם אז ימשיך אותו גולם להתקיים?!

לפי דברי השבט מישראל מתברר כי צירוף שמות הקודש בצורה הפוכה מגלה על מלכותו יתברך, יש לפרש שלכן "מלך" הוא בצורת הפוכה מ' ל' כ', להורות, כי על ידי אמירת האותיות בסדר ההפוך מתגלה מלכותו יתברך, שבריותיו אינן בטלות. ולכן חודש תשרי שהוא חודש בו ישראל ממליכים את הקב"ה נקרא תשרי - ת' ש' ר'. שהוא בסדר הפוך של האותיות.

כמו כן בתפילת מוסף של שבת לאחר אמירת "כתר יתנו לך" - לאחר שאנחנו ממליכים את הקב"ה אנחנו מיד פותחים באמירת "תכנת שבת רצית קרבנותיה" שהוא בסדר תשר"ק, להורות כי הקב"ה הוא המלך.

כמו כן תפילה שהיא בסדר תשר"ק מבואר בספרי הקבלה שהיא בחינת דין, ומשום שסדר תשר"ק הוא גילוי מלכותו יתברך בעולם, וכתוב "מלך במשפט יעמיד ארץ" לכן תשר"ק הוא בחינת דין ומשפט.

משום כך כשחטאו ישראל בעגל אומר הקב"ה למשה: "לך רד כי שחת עמך", היינו שרצה להכחיש את האלהות של העגל, וזאת על ידי שהזכיר לו את האותיות "לך" בסדר תשר"ק.

כמו כן זהו הטעם לכך שהמלאכים למדו את התורה בסדר תשר"ק, כמו שכתב הש"ך על התורה (עקב ט', ט') וז"ל: לפי שהתורה היתה נקראת למעלה למלאכים על סדר תשר"ק, שהיתה כולה קשר אחד, כי תשר"ק מספרו אלף, ואלף הוא אל"ף לומר הכל יחוד שלם בלי שום פירוד. ע"כ. והיינו, שהמלאכים בלומדס את התורה קודם שניתנה, היו מכירים את מלכותו יתברך מתוך התורה עצמה.

וכתב הגר"א בביאורו למשלי (פרק ו' פסוק ח'): והיינו שא' ב' הוא נגד תורה שבכתב, ותשר"ק נגד תורה שבעל פה. ע"כ. ומובא בתיקוני הזוהר (דף יז.) "מלכות פה תורה שבעל פה". ומכיון שתורה שבעל פה היא כנגד מידת מלכות, היינו, גילוי מלכותו יתברך בעולם, לכן היא כנגד סדר תשר"ק.

ובזה יומתקו דברי הרמ"א בספרו תורת העולה (ח"א תחילת פרק י"ז) שכתב, שעל הקנה האמצעי שבמנורה היו חקוקים אותיות תשר"ק על ידי הגביעים, שלושה גביעים למעלה ואחד למטה. יעו"ש. ולפי דרכינו יש לומר, שבספה"ק ראשית חכמה (שער הקדושה פרק י"א) הביא את ספר מנורת המאור שכתב וז"ל: ז' נקבים יש בראש כנגד ז' קני המנורה, והפה הוא כנגד הקנה האמצעי שהוא קודש. עכ"ל. ולפיכך היה חקוק בו אותיות תשר"ק המורות על מלכותו יתברך, שהיא בפה כנזכר בשם תיקוני הזוהר.

נסיים בדברי הטור (סימן רפ"ז) שכתב וז"ל: ובאשכנז נוהגין לומר תכנת שבת מיוסדת על אלפא ביתא של תשר"ק על שם הגאולה דכתיב "אשרקה להם ואקבצם". ע"כ. ולפי דרכינו יש לומר, כי סדר תשר"ק מורה על מלכותו יתברך, ולכן מרמו על הגאולה העתידה שאז תתגלה מלכותו יתברך בעולם.

מובא בשם הרה"ק רבי צבי הירש מזידיטשוב זי"ע שהיה נוהג לומר לאחר ימי סוכות ושמחת

תורה,

שהסתיימו להם הימים הגדולים, אולם מתחילים עתה הלילות הגדולים, לילות החורף הארוכים המסוגלים לעליה בתורה.